

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

De Fideicommissis, Primogenitvris, Et Majoratibvs

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1690

Disc. XXXII. Bonon. fideicommissi de Mozzarinis. De eadem materia, An sub nomine masculorum cognatorum veniant solùm masculi per masculum, seu per unicum medium fœmininum, vel etiam omnes per plura ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74060](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74060)

Quatenus verò pertinet ad dictas auctoritates *Aretini & Rustici*, de hoc si curdo dicebam nullam habendam esse rationem, cum sit simplex relator *Aretini*, nullatenus examinando articulum, ideoque nullam auctoritatem facere videtur, ut advertunt *Menoch. conf. 354. num. 25. & Cyriac. controv. 50. num. 3. & alii*, Et quoad primam *Aretinus* loquitur dubitative non figendo pedes cum verbo *forte*; Contrarium verò ex professo substat *Capra dicto conf. 18.*, & sentire etiam videtur *Succin. conf. 69. lib. 3.*

Et magis ad rem, *Aretinus* loquitur in casu quo testator disposuisset cum ejus filiis, & descendentibus masculis, ibi, *quid si testator dicat, si filius meus decedat sine filiis masculis*, deindeque transitum faceret ad substitutionem extranei, non cogitando ad superexistentiam feminarum ultimi de genere prius vocato vel filiorum & descendentium masculorum ex eis, itaut iste casus remaneat omissus ac à testatore non cogitatus, unde propterea rectè in eo intrat dictarum legum suppletio, quod ad rem facere non videbatur, dum iste dici non poterat casus omissus; Et quamvis nimium urgeret dicta ratio absurdi vel inverisimilitudinis, attamen vel illa in omnibus casibus pariformiter recipienda, vel in omnibus rejicienda est, sed dicta diversimoda judicatura in eisdem casibus eandem rationem habentibus mihi magnam inferebat difficultatem, ob quam, vel ista, vel dictæ aliæ resolutiones placere non possunt, ideoque oporteret in materia uniformem regulam ac veritatem statuere, & sic concludendo, dispositio dictarum l. l. cum avus, & cum acutissimi, vel non sufficit, vel non est necessaria.

Eam tamen differentie rationem solum observabam considerari posse inter istum casum, & prædictos in duplici *Bononien. de Barberis & Amorinis*, ac etiam in *Parmen. fideicommissi de Garzins*, & infra in *Firman. disc. 33.* cum similibus, quod scilicet in eis agebatur de fideicommissaria successione aperta per obitum ultimi de linea seu genere prius vocato abique prole, unde fiebat transitus ad alium substitutionis gradum novumque personarum genus ita qualificatè vocatum, ita ut non habentes talem qualitatem non privarentur jure quæsito sed repellerentur ab assequendo, In præsentem autem agebatur de continuatione bonorum in ea linea, seu genere, in quo jam existunt ac radicata sunt, & sic de privando filios, & descendentes possessoris jure quæsito ex defectu dictæ qualitatis, quod est quid longe plus, atque hæc ratio differentie videbatur pro meo iudicio unicum fundamentum, cum quo, citra contradistinctionem cum aliis, hæc ultima resolutio subtrahi posset; Verùm in *alia Bonon. fideicommissi de Catanis disc. 40.* agebatur de ista continuatione, atque de excludendis filiis ac descendentibus ultimi possessoris, qui erant etiam descendentes testatoris ob penitus extraneum, & tamen hoc absurdum curatum non fuit, ideoque facter quicumque velit agnoscere semitas veritatis, quoniam ego fateor, ob dictas varietates illas esse mihi ignotas, licet varietates magis Tribunalibus connaturales esse videantur, ex iis quæ discurrit *Theaur. in præfat. decis. num. 23. in fine.*

**BONON.
FIDEICOMMISSI
DE MOZZARINIS.**

PRO

FLAMINIO ET AVGVSTINO
DE COLTELLINIS

CVM

CHRISTOPHORO ET IOANNI
PHILIPPO DE ASTIS
ET ALIIS.

Responsum pro veritate.

De eadem materia, An sub nomine masculinorum cognatorum veniant solum masculini per masculum seu per medium femininum, vel etiam omnes per plura masculina Defectis aliquibus substitutis sub eodem nomine vocatis, An portio defecta seu vacata accrescat aliis substitutis, vel remaneat libera penes hæredem gravatum, incidenter de aliis punctis remittitur.

SYMMARIVM.

1. **A** signatur ratio, quare examinatur per casus cadentes sub eisdem articulis, & conclusionibus.
2. Quomodo in hac materia attendi debeant doctrina & doctrina.
3. Falli series.
4. De punctis sub controversia cadentibus.
5. De vulgari anomala, seu in fideicommissis.
6. De concursu proximioris, & remotioris ad eandem fideicommissariam successionem, & in fine.
7. De regula, & limitationibus, an vocatis masculinis, & femininis, & an per medium femininum, & an masculini per medium femininum.
8. Examinatur conjectura, ex quibus vocatis masculinis non veniunt illi per medium femininum.
9. Dicitur ut supra impartat repetitionem per accidens.
10. An portio defecta accrescat alteri substituto, vel quàm caduca efficiatur libera.

DISC. XXXII.

Superfluitatis nota dignè censendæ non habetur, tam in ista, quàm in quacunque alia materia pluries repetitæ annotationes casuum controversiarum sub eisdem articulis & conclusionibus cadentium, id enim ad veritatem indagandam, æquivoca tollenda, nedum congruum, sed necessarium videtur cum enim hodie in foro nullæ pervigent quæstiones juris apud antiquiores adhibere volutæ, in scholis & Academiis tantum adhibentes, quoniam illæ opiniones quæ magis communes vel probabiles magnis Tribunalibus videntur, jam receptæ sunt pro regula, alia videntur pro limitatione, ex diversa testatoris circumstantiis metienda, consequenter considerentur potius quæstiones facti & applicationis, proinde oportunitas est in omni materia, præsertim verò in ista ultimarum voluntatum, plures quæstiones fieri potest habere connexos casus, qui primò respectu omnino similes ac plene identici, alioquin receperunt determinationes ob aliquam diversitatem

facti circumstantiam, ut ita edocetur, totum pendere ex singulorum casuum particulari ac individua qualitate, nimiumque evidentem errorem esse, in huiusmodi præsertim quæstionibus, vim constituere in cumulo auctoritatum, & quid Rota vel alia Tribunalia in aliis casibus deciderint, vel Consulentes responderint, quamvis supponendum sit iuste ac fundatè decisum vel responsum fuisse; Stant enim simul, in iis casibus aliquas conjecturas vel circumstantias rectè operativas fuisse, in aliis verò, easdem ac majores non sufficere, vel econtrà; Prout plures conclusiones in decisionibus vel consiliis deductæ illi casui rectè congruunt, incongruunt verò alteri, de quo agatur, ideoque debet quidem iudex, vel consulens doctrinalem partem bene habere, cum notitia decisionum & auctoritatum, pro ejus judicio bene regulando juxta magis communes ac receptas propositiones, sed tota ejus pars versatur circa congruam applicationem ad præcisa facti speciem cum comparatione casus controversi cum aliis contentis in decisionibus & doctrinis, istas non capiendò per partes, sed totas considerando; Ac etiam congrua est repetita plurium casuum adnotatio, cum singuli quamvis in uno articulo identifici, in aliis tamen diversificare soleant, ut patet ex omnibus quæ super hoc speciali articulo vocationis masculorum in tot casibus habentur, &c.

In hac verò specie, Dionysius de Mozzarinis, instituto hæredè Thadæo filio legitimato, huic absque filiis decedenti substituit tres fratres de Simonis ejus ex sorore nepotes, quorum ultimo substituit illum ex ipsorum filiis masculis, qui Dionysii nomen haberet, ejusque lineam masculinam, qua defecta successivè de uno in alium cum eodem ordine vocavit omnes alias lineas masculinas eorumdem nepotum usque ad ultimum de illis superstitem, distinctisque lineis defectis, vel non inceptis, vocavit pro dimidia filios & descendentes masculos Ludovici de Altis, & pro altera dimidia filios & descendentes masculos Augustini Coltellini, Vivente autem Thadæo primo hæredè, obierunt omnes dicti de Simonis absque prole, necnon obiit dictus Ludovicus superstitè unica filia Clara, quæ duos habuit filios Christophorum, & Elisabetham, quæ filium habuit Joannem Philippum, ac prædecessit etiam Augustinus, superstitibus de tempore facti casus Flaminio filio, & Augustino juniore ex Francisco altero filio nepote; Hinc sequuta præfati Thadæi morte plura exorta sunt dubia, tam cum hæredè dicti gravati, quam inter præfatos descendentes Ludovici & Augustini, ac etiam inter ipsosmet filium & nepotem Augustini, super quibus ex parte istorum de pluribus pro veritate consultus fui; Primò scilicet an dicto Thadæo legitimato seu ejus hæredè competeret detractio legitimæ; Secundò an per caducationem primi substitutionum gradus sequutam per prædecessum dictorum fratrum de Simonis caducati essent omnes alii sequentes; Tertio exclusa caducatione, an substitutio prædicta conveniret præfatis Christophoro & Joanni Philippo descendentes à Ludovico per unum, ac respectivè duo media feminina; Quartò posito quod dictis masculis mediatis substitutio non conveniret, an ista defecta portio tanquam caducata effecta esset libera ad beneficium hæredis gravati, vel potius ex beneficio juris accrescendi spectaret ad præfatos de Coltellinis; Et quinto demùm super modo succedendi inter istos, An scilicet Augustinus junior æqualem concursum prætere de posset cum Flaminio patruo gradu proximiorè.

Super primo puncto nullam dedi responsum ob non transmissum integrum privilegium legitimæ conditionis, postmodum verò de illo disputavi coram A. C. atque de eo habetur actum in sua materia sub tit. de legitimæ & detractioibus; Super secundo plana fuit responsio super exclusione caducationis ex vulgari in fideicommissio, quam vulgarem anomalam dicimus, perquam corrupto gradu antecedenti, subintret alter, sicut de secundo efficitur primus ex receptissima theoria Bart. in l. quamdiu ff. de acquir. hered. juxta plenè deducta per Rotam decis. 201. & 227. par. 8. rec. quæ sunt in materia magistrales sæpissimè in aliis canonizate, ut pluries habetur infra hoc eod. tit. super hoc articulo; Et licet ista regula limitetur, ubi constat expressè vel conjecturaliter de voluntate testatoris disponendi per simplicem fideicommissariam ac faciendi ut nostri dicunt fideicommissum graduale ex pariter recepta theoria Angeli in eadem leg. quamdiu, de qua præsertim infra in Perusina disc. 107. attamen in hac facti specie nullæ videbantur concurrere conjecturæ huiusmodi voluntatem suadentes, undè regula intrabat de plano.

Prout plana mihi visa est resolutio super concursu ipsorummet de Coltellinis inter sese super remotioris exclusione ob gradus inæqualitatem, dum tam attenta persona gravati quam gravantis, intrare non poterat beneficium repræsentationis, minusque alterum subingressiois competens ex diversitate linearum juxta ea, quæ de utroque beneficio habentur supra in Mutinen. & Reatina disc. 17. & 18. & in aliis sequentibus.

Quare sola dubitandi ratio cadere videbatur in tertio & quarto quæsito; Et quatenus pertinet ad tertium, an scilicet sub nomine filiorum & descendentium masculorum præfati Ludovici de Altis venirent dicti Christophorus nepos ex filia, & Joannes Philippus pronepos ex Elisabetha dictæ filie filia, constituebam regulam ad favorem prædictorum, spectato solo sexu, & non curato medio ex auctoritatibus & rationibus, de quibus supra disc. 28. & 29., longas de super retexendo allegationes quamvis hodie superfluas, ad satisfaciendum tamen in stipite consuetudini cõmulandi doctrinas super receptis ac notoriis propositionibus extra tyrocinium præsupponendis, Ac etiam constituendo limitationem, de qua ibidè concludebà quod quæstio esset facti & applicationis, quatenus ad istam pertinet, concludebam mihi videri, quod versaremur potius in casu limitationis & in exclusionem præfatorum descendentium per feminas ex pluribus conjecturis & circumstantiis non singulariter, sed unitim attendendis cum consuetæ regula, ut singula, quæ non profunt &c.

Primò scilicet quod testator vocando masculos, non habuerit relationem ad stipitem femininum vocando puta filios & descendentes filiarum vel sororum juxta casus, de quibus in tribus proximè præcedentibus Bonon. cum similibus, sed direxit verba in stipitem masculinum Ludovici juxta ea, quæ ponderantur supra in Placentina disc. 24. & in Romana de Bubalo disc. 25. cum similibus; Et licet verè id procedat, quando ille masculus qui constituitur stipes descendentiæ masculinæ est agnatus, secus si pariter cognatus, ut advertitur in Pistorien. disc. 26. & in aliis, Undè propterea ista conjectura erat nimium levis parvique faciendæ nihilominus advertendam adhuc ponderandam esse junctam cum aliis efficacioribus ex dicta regula, ut singula quæ non profunt &c. quoniam ut advertitur in Bonon. de Volta disc. præcedenti, & in aliis, etiam inter cognatos aliqua affectio contrahi solet cum eorum familiis testatori cognitis,

LUCA
de
amentis
beat.
CVI
9

cognitis, quæ potest non adesse cum aliis sibi ignotis familiis, quæ possunt esse ignobiles & obscuræ.

Secundò fortiter ponderabam præcedentem dispositionem cum dictis fratribus de Simoninis ex testatoris nepote fororibus, quoniam licet essent etiam cognati, unde propterea intraret eadem ratio, cui innixa est regula, attendendi solum sexum, & non curandi medium, adhuc tamen clara erat voluntas testatoris se restringendi ad eorum lineas masculinas, ac masculos per masculum, neglectis masculis per feminas, ponderando regulam seu propositionem, quod una dispositio seu pars testamenti declarat alteram in qua minor urget ratio affectionis & sanguinis & c.

Tertiò in idem (unde dicebam resultare speciem claræ probationis,) quoniam in istis descendentibus Aſti & Coltellini, testator ut compendiosè præscriberet eundem ordinem, quem præscripserat in dictis fratribus de Simoninis, eos vocavit cum dictione, ut supra, quæ de sui natura est repetitiva omnium præcedentium ex relatis apud Buratt. & Aden. decis. 161., apud Dunozett. decis. 837. num. 8. & decis. 873. num. 2. & quotidie.

Et quartò etiam pro una ex conjecturis ponderabam morem seu stylum Bononiensium, ita hujusmodi dispositiones concipiendi, ex iis, quæ me edocuerant tres aliæ Bononienses, de quibus in tribus proximè præcedentibus discursibus.

Demum quoad quantum quæsitum, An scilicet hæc defecta portio relicta descendentibus Ludovici, accresceret nostris descendentibus Augustini in eodem substitutionis gradu vocatis, vel potius tanquam caducata effecta esset libera ad favorem hæredis, advertēbam, quod licet ista apud antiquiores sit nimium involuta quæstio, Attamen hodie cessante aliqua circumstantia limitationis inductiva, recepta videtur pro regula opinio substituto favorabilis pro beneficio in eis accrescendi ex deductis per Bellon. j. n. de jure accresc. cap. 6. quæst. 21 num. 26. Fusar. quæst. 495. num. 14. & per tot. Gratian. discept. 533. num. 1. cum sequen.

Dubitandi autem rationem præbebat ea consideratio, quod testator divisisset portiones, vocando unum genus descendentium ad dimidiam, & alterum ad alteram ex relatis per Fusar. dicta quæst. 495. num. 1. Verum credebam illam non intrare, cum procedat, quando hæc divisio facta est cum separatis & perfectis orationibus juxta doctrinam Bart. in leg. reconjur. di. num. 13. ff. de legatis 3. quam cæteri sequuntur relati per Bellon. Fusar. & Gratian. ubi supra Rot. dec. 506. par. 4. diu. & infra disc. 111. Clarius verò ac extra controversiam, quia in præcedenti dispositione cum dictis fratribus de Simoninis expressa erat voluntas, nedum super jure accrescendi, sed etiam super reciproca, ut bona consolidarentur in ultimo, isti verò successive vocati fuerunt cum eodem ordine compendiosè repetito mediante superius ponderata dictione, ut supra, unde ita advertēbam cessare omnem difficultatem; incertum tamen est quid desuper sequutum sit.

**FIRMANA
PRIMOGENITURAE
DE IULIVCCIIS.**

PRÒ

GUIDOBALDO ADAMO

CVM

JULIO CÆSARE MORICO

Et cum Hæredibus.

Casus varîè decisus per Rotam.

De eadem materia, An vocatis masculis feminis de familia, veniant solum immediati, vel etiam alii per duplex medium femininum, Et de quibus feminis dispositio intelligenda sit, an scilicet solum de familia effectiva vel etiam de contentiva & quali.

Ordinato fideicommissio conventionalium plures, si tractu temporis in aliquo priori substitutionum gradu pro diversis personarum genere aliqua portio vel species bonorum in eadem unione contineri non possit, an exinde corrumpatur & reprobata censetur conventio in totum: Et qua de hærede, an possit alterare legem testatore præscriptam, ut pinguis voluntatem implet, vel præventuræ in vita id quod sibi injunctum est morte.

S V M M A R I V M.

- 1 **F** Asti series.
- 2 Resolutiones causa.
- 3 Distinguntur puncti disputati.
- 4 Habens facultatem præeligendi, vel nominandi certum genus non potest illud egredi.
- 5 De regula, & limitatione, quando vocati vel ex feminis veniant solum immediati vel immediati.
- 6 Conjectura pro limitatione attendenda sicut in.
- 7 De conjectura resultante à dictione ex.
- 8 Quod in foro attendatur substantia voluntatis, & non debeat in formulis grammaticis alibi verbum.
- 9 De verbo nasci, an importet causam immediatam.
- 10 De conjectura resultante à verbo, seu voluntate & de aliis conjecturis pro qualitate immediati.
- 11 Vocatis feminis de familia quod intelligatur dispositiva, non autem de contentiva, & quando sit personis nascituris, & super dispositione de bonis.
- 12 Cippus an sit desumendus à patre, vel ab alio in rebus, referuntur opiniones hinc inde.
- 14 De effectu resultante ex dicta questione incidenti.
- 15 Habens facultatem nominandi, vel eligendi in morte an id facere possit præventive in vita.
- 16 Heres non potest prævertire ordinem à testatore præscriptum.
- 17 Declaratur conclusio, de qua num. 15. super præventione in vita.
- 18 Obligatus restituere in morte non prohibetur sibi in vita.